

Mødet den 10. Februar 1916.

Fraværende: Harald Jensen.

1. (J. Nr. 3¹⁷—1915). Skrivelse af 31. Jan. 1916 fra Ministeriet for offentlige Arbejder med **Approbation paa Overskridelser i Havnens Regnskab for 1914—15.**

Toges til Efterretning.

2. (J. Nr. 19³³—1915). Skrivelse af 25 Jan. 1916 fra Skattedepartementet om **Indbetaling af Kommunens Andel, 620 Kr. 60 Øre, i Vurderingsmændenes Honorar i 1914—15** i Henhold til Ejendomsskyldloven.

Toges til Efterretning.

3. (J. Nr. 489--1915). Indstilling fra Budgetudvalget om **Opkrævning af Tillægsskat** i Henhold til §§ 7 og 8 i Lov Nr. 320 af 22. December 1915, saalydende:

»Budgetudvalget tillader sig herved under Henvisning til hoslagte af Bogholderikontoret anstillede Beregning over, hvor meget der for Regnskabsaaret 1915—16 formentlig vil blive at dække ved Tillægsskat i Henhold til §§ 7 og 8 i Lov Nr. 320 af 22. December 1915, at indstille, at disse Lovbestemmelser nu bringes til Anvendelse for Aarhus Kommunes Vedkommende saaledes, at der 1) opkræves et Tillæg til

Skatten paa Aktieselskaber m. fl. af 1 pCt. af Selskabernes skattepligtige Indtægt, 2) opkræves et 25 pCt.s Tillæg til den Formueskat, der udredes i Kommunen for Skatteaaret 1915--16 i Henhold til Lov af 8. Juni 1912 om Indkomst- og Formueskat til Staten, jfr. Lov Nr. 128 af 10. Maj 1915, og 3) at Resten af det til Dækning af de i Beregningen ommeldte Udgifter fornødne Beløb udskrives som en procentvis lige stor Forhøjelse af samtlige de i Henhold til Lov Nr. 85 af 15. Maj 1903 for Skatteaaret 1915—16 paalignede kommunale Skatter, men saaledes, at denne Forhøjelse for den personlige Kommuneskats Vedkommende kun paaligges de Skatteydere, hvis Indkomst — α : den til Kommunen skattepligtige Indtægt — er 4000 Kr. og derover.

Med Hensyn til denne Grænse vil Indenrigsministeriets Samtykke være at erhverve.

Iøvrigt henvises til Udvalgets Bemærkninger ad Indtægtskonto I (Overskud fra forrige Aar) i Forslag til Kommunens Budget for 1916—17 Side 167—168.

Den af Kommunebogholderen anstillede Beregning var saalydende:

»Med Hensyn til de Beløb, der for 1915—16 skulle dækkes med Tillægsskat, skal jeg tillade mig at bemærke følgende:

Den for 1915—16 paa Kommunen faldende Del af Udgift efter Dyrtidsloven, hvorunder ogsaa allerede afholdt Udgift efter Lovene af 2. Oktober 1914 og 27. Oktober 1915 er indbefattet, anslaaes til at blive højst..... ca. 55000 Kr. Hertil udbetalt Dyrtidshjælp til kommunale Tjenestemænd og

At overføre... ca. 55000 Kr.

Overført... ca. 55000 Kr.

Arbejdere, udbetalt i Regnskabs-
aaret 1915—16..... ca. 30000 »
og den paa Kommunen faldende
Andel af Understøttelse i Hen-
hold til Lov af 7. August 1914
(uden Hensyn til, at der af denne
Andel er indlemmet ca. 33000
Kr. i den personlige Skat for
1915—16)..... ca. 73000 »
samt den paa Kommunen faldende
Del af forhøjet Alderdomsunder-
støttelse, forhøjet i Henhold til
Indenrigsministeriets Cirkulære
af 6. November 1915 (eller maa-
ske Kommunens Del af al den
Forhøjelse af Understøttelsen,
der efter 1. April 1915 er ydet
paa Grund af Krigsforholdene). ca. 15000 »

Der skal altsaa dækkes ialt... 173000 Kr.

hvilket Beløb dækkes med:

1 % af Aktieselskabers skatteplig-
tige Indtægt..... ca. 60000 Kr.
25 % af Formueskatten ca. 25000 »

Tilsammen... 85000 Kr.

Den derefter tilbagestaaende Rest

af ovenstaaende Beløb, altsaa... 88000 Kr.
bliver at udskrive som en procentvis lige stor
Forhøjelse af samtlige de i Henhold til Lov Nr.
85 af 15. Maj 1903 paalignede kommunale
Skatter.«

Indstillingen, der behandlede under Dagsorde-
nens Punkt 4, vedtoges.

4. (J. Nr. 276—1915). Forslag til **Overslag over Aarhus Købstadkommunes Indtægter og Udgif-
ter i Aaret 1916—17.**

F o r m a n d e n forelagde Forslaget, idet han udtalte, at Overslaget balancerede med 7844632 Kr. 81 Øre imod Budgettet for indeværende Aar med 6825894 Kr. 57 Øre. Naar Versurposterne, som særlig fremgik af Udgiftskontoerne XVII, XVIII og XXI, ca. 4 Millioner blev fradraget, blev der til Rest ca. 3800000 Kr., som altsaa udgjorde den omtrentlige Sum af Kommunens løbende Indtægter og Udgifter. Af den paa Forslagets Side 146 og 147 opførte Sammenstilling af Hovedsummerne paa indeværende Aars Budget og det nu forelagte Budget vilde det ses, at Udgifterne var steget med ca. 1018700 Kr., hvoraf dog ca. 805700 Kr. var Versurposter, saaledes at den egentlige Stigning kun blev ca. 213000 Kr. De største Udgiftsstigninger fandtes paa Konto I, Byens Bestyrelse i Almindelighed, ca. 21000, hvilken Stigning navnlig skyldtes, at der var opført 25000 Kr. til Dækning af Udgifter ved Valg, idet der jo maatte regnes med baade kommunale og politiske Valg; Konto II, Fattigvæsenet, ca. 38700 Kr., paa hvilken Konto Udgiften desværre var i stadig Stigning; Konto IV, Alderdomsunderstøttelsen, 36200 Kr., hvor Stigningen ligesom paa Fattigvæsenets Konto for en Del beroede paa de noget højere Priser paa Livsfornødenhederne; Konto VI, Rets- og Politivæsenet, ca. 20000 Kr., hvad til Dels skyldtes Politimesterens Forslag om Ansættelse af 10 ny Politibetjente; Konto VII, Medicinalvæsenet, ca. 44000 Kr; Konto XI, Den offentlige Renlighed, ca. 14000 Kr., idet der blev foreslaaet Anskaffelse af 14 ny Vogne til Dagrenovationen; Konto XII, Brandvæsenet, ca. 31000 Kr., hvor der skulde foretages betydelige Anskaffelser, som dog forhaabentlig vilde bevirke Nedgang i den aarlige Driftsudgift. Paa den anden Side var der en betydelig

Mindreudgift paa Konto III, Tilskud til Kommunens Hjælpekasse, nemlig 62500 Kr. hvilket skrev sig fra, at en betydelig Del af Kommunens Tilskud ventedes dækket gennem Tillægsskatten i Henhold til Loven af 22. December 1915, nemlig ca. 73000 Kr., altsaa ved en Ligning som maatte finde Sted efter Regnskabsaarets Udgang den 31. Marts 1917. Paa Indtægtsiden fandtes der afset fra Versurposterne en betydelig Stigning paa Konto III, Indtægter af Kommunens Ejendomme, nemlig ca. 66000 Kr., hvilken Stigning beroede paa Stigning i Belysningsvæsenets, Vandværkets og Godset Marselisborgs Indtægter, og endvidere vilde man paa Konto VIII som Følge af Dyrtidsloven faa et yderligere Statstilskud paa ca. 20000 Kr. Endelig var Konto XI, Paalignede Skatter, steget med 124605 Kr. 09 Øre, hvoraf 111105 Kr. 09 Øre skrev sig fra det Beløb, der i 1916—17 skulde lignedes som Formue- og Lejlighedsskat mere end for indeværende Regnskabsaar. Til dette Beløb, vilde der muligvis være at lægge et Beløb til at inødegaa den forøgede Udgift, som Revisionen af Lønregulativet kunde antages at medføre. Det Beløb, der yderlig skulde lignedes paa Formue- og Lejlighed, var forholdsvis lille, og det var at haabe, at Skatteindtægten vilde vise sig at være steget i tilsvarende Grad, saaledes at der ikke skulde ske nogen Forhøjelse af Skatteprocenten. Maaske vilde de ekstraordinære Forhold endog have bragt Skatteindtægten saa højt i Vejret, at Skatteprocenten vilde kunne gaa noget ned. Grunden til, at det Beløb, der skulde lignedes som Formue- og Lejlighedsskat, var saa lille, som det var, var, at Budgetudvalget havde foreslaaet, at Loven om kommunale Foranstaltninger i Anledning af Dyrtiden og om Dækning af overordentlige kommunale

Udgifter blev bragt til Anvendelse ikke blot som Byraadet tidligere havde vedtaget med Hensyn til de i Loven omtalte Foranstaltninger til at modvirke Dyrtiden, men ogsaa med Hensyn til de Midler, Loven giver til at dække Udgifterne ved disse Foranstaltninger særlig den i §§ 7 og 8 omtalte Tillægsskat. Taleren gennemgik her den under Dagsordenens Punkt 3 aftrykte Indstilling om Opkrævning af Tillægsskat samt den af Kommunebogholderen ligeledes under Dagsordenens Punkt 3 aftrykte Beregning. — Som tidligere meddelt havde Krigsforholdene medført, at der for Aaret 1914—15 var forbrugt ca. 84000 Kr. af Kassebeholdningen, og i indeværende Aar vilde denne efter de foreliggende Oplysninger blive nedbragt med ca. 219000 Kr., altsaa i alt med lidt over 300000 Kr., men naar Dyrtidsloven blev bragt i Anvendelse, vilde Underskudet for indeværende Aar, altsaa de ca. 219000 Kr., dækkes, nemlig dels ved det Beløb, som skulde udskrives som Tillægsskat, og dels ved den forøgede Indtægt i Henhold til Dyrtidslovens §§ 11 og 13. Det var naturligvis glædeligt, at Underskudet kunde blive dækket ved Tillægsskatten, men Kommunens Stilling var dog saa alvorlig, at der fremdeles maatte udvises stor Forsigtighed og i hvert Fald ikke Flotheder som den, man havde udvist ved den ny Bebyggelse ud mod Bispetervet og Udvidelsen af Gaden mellem Domkirken og denne Bebyggelse. — Der var iøvrigt kun et enkelt Punkt paa Budgettet, som gav Anledning til nærmere Omtale. Som allerede bemærket foreslog Politimesteren en Forøgelse af Politistyrken med 10 Politibetjente. Politimesterens Motivering var, at den patrouillerende Styrke i Aarenes Løb atter og atter var blevet formindsket, fordi Fremkomsten af de

mange ny Love, der paakrævede Politiets Arbejde, havde medført, at flere og flere af Betjentene blev benyttet til civil Tjeneste, og at der som Følge heraf dels fra Havnen og dels fra store Bydele, havde lydt stadige og berettigede Krav paa mere Politi. Da Politimesteren havde motiveret Forøgelsen ved blandt andet at henvise til Havnens Trang til mere Politi, var Sagen blevet forelagt for Havneudvalget, som allerede i længere Tid havde haft under Overvejelse, hvad der burde gøres for at skaffe Havnen et mere virksomt Polititilsyn end det nuværende, og da navnlig om man ikke burde gaa til at oprette et selvstændigt Havnepoliti saaledes som ved flere andre Havne, f. Eks. Aalborg og Esbjerg. Havneudvalget havde da atter taget Spørgsmaalet op til Behandling, men var kommet til det Resultat, at det vilde være uforholdsmæssig dyrt og vistnok ogsaa i andre Henseender mindre praktisk at oprette et selvstændigt Havnepoliti. Paa den anden Side havde Politimesteren lovet Havneudvalget, at naar Politiet blev forøget som foreslaaet med 10 Betjente, skulde Polititilsynet paa Havneterrænet blive væsentlig forbedret, saaledes at Havnen i det væsentlige vilde opnaa det samme som ved et selvstændigt Havnepoliti. Havneudvalget havde da sluttet sig til Politimesterens Forslag og var rede til under Forudsætning af, at Forslaget blev vedtaget i Byraadet, at yde et passende forøget Tilskud, hvorom der maaske kunde blive stillet Ændringsforslag til 2. Behandling.

Simonson kunde med Hensyn til Dyrtidslovens Anvendelse anbefale Budgetudvalgets enstemmige Indstilling. Ved den aarlige Budgetbehandling fristedes man til at se tilbage i Tiden, hvad Taleren ogsaa denne Gang vilde gøre. I

Aarene fra 1909 til 1913 blev der opsparet ca. 300000 Kr., som indgik i Kassebeholdningen, og selv om det sidste Budget, det forrige Byraad havde vedtaget, nemlig Budgettet for 1913—14, ikke havde givet Overskud, saa havde det dog holdt. I det nuværende Byraads Tid havde Sagen stillet sig noget anderledes. Det første Budget, som det nuværende Byraad havde lagt, altsaa Budgettet for 1914—15, var saa knebent lagt, at det svigtede, saaledes at der medgik over 80000 Kr. af den knappe Kassebeholdning, og Budgettet for indeværende Aar vilde give et endnu større Underskud, antagelig over 200000 Kr., som ligeledes maatte tages af Kassebeholdningen. Dog skulde det erkendes, at dette sidste Budget var paavirket af Krigssituationen, der havde paaført Kommunen uforudsete Udgifter. For det offentlige Slagtehus havde Krigssituationen foraarsaget betydelige Tab, for indeværende Aar ca. 30000 Kr. Regeringens Overenskomst med Andelsslagterierne, hvorefter der ikke maatte slagtes Svin til Eksport uden ved Andelsslagterierne, havde bevirket, at der saa godt som ikke var blevet slagtet Svin i Aarhus, siden Overenskomsten traadte i Kraft. Hudeudførselsforbudet havde ligeledes givet det offentlige Slagtehus Tab, idet Slagtingen var ophørt, for at Kreaturerne selv kunde bære Huderne ud af Landet. Der var nu nogen Bedring at spore, saaledes at det budgetterede Underskud forhaabentlig vilde forandre sig noget. Det paa Kommunens Budget for indeværende Aar forventede Underskud paa ca. 200000 Kr. vilde nu blive oprettet ved Dyrtidsloven. Tænkte man de 8½ Kr. pr. Indbygger anvendt, vilde det for de 2 Finansaar blive 525000 Kr. Situationen kunde da formø sig saaledes, at man vilde komme til at mangle Midler til Dyrtids-

hjælp for den Tid, Loven skulde gælde, og det kunde da blive nødvendigt at bruge de $1\frac{1}{2}$ Kr. pr. Indbygger, som Loven gav Anvisning paa. Trods de knappe Budgetter havde det vist sig, at Skatteprocenten ikke kunde komme ned, skønt Skatteindtægtsforøgelsen havde været ret stor. Dette var et Bevis paa, at der var visse Krav, som man maatte bøje sig for, og at man med den nuværende Skattelovgivning ikke kunde skabe Skatteprocenten efter Ønske. Der havde været Modstand mod at optage Laanet hos den kommunale Laanekasse, saaledes at dette kun var blevet paa 1 Million Kr., uagtet man havde kunnet faa 2 Million Kr. At Laanet var ganske nødvendigt, viste sig allerede nu derved, at der kun var 662761 Kr. tilbage af det, idet Resten var gledet ud i Driftskapitalen. Dersom man ikke havde faaet Laanet, skulde man altsaa nu have laant over 300000 Kr. i de herværende Banker til en højere Rente, end Laanekassen fik. Det vilde derfor have betalt sig at tage de 2 Millioner, man kunde have faaet. Med Udgangen af 1916—17 vilde Kommunen efter Beregningen ikke have mere kontant Kapital i Kassen, idet hele Kapitalen vilde være forsvundet til ny Arbejder og forskudsvis anvendt til Driftskapital. Et Aars Tid kunde man maaske køre paa Kredit i Bankerne, men hvis man saa ikke kunde faa et større fast Laan, vilde Kommunen maaske komme til at bekendtgøre, at den ikke betalte Regninger før 3 Maaneder efter Forfaldsdagen. Den Kapital, der altid var flydende ude som Driftskapital, eller som var forskudsvis anvendt, var nu vokset op til omtrent $2\frac{1}{4}$ Million Kr. Det var Penge, man ejede, men aldrig saa noget til. I dette Beløb var indbefattet den kontante Del af Pensionsfonden, Fonden for Lande-

vejsgaderne, Boulevardfonden og Marselisborgfonden og saa endda 350000 Kr. af de sidst laante Penge. Saaledes var Forholdet, men det vilde have været endda værre, hvis Kommunen ikke opkrævede Statsskatterne og først indbetalte Beløbene længe efter, at de var opkrævede. Ganske vist var en stor Del af Forskudene ogsaa udlagt for Staten, men da mere end det Beløb af det sidste Laan, der ikke var gaaet med til Driftskapital, vilde blive brugt til nye Arbejder i det kommende Aar, kunde det godt komme til at skorte paa rede Penge for Kommunen, saaledes at det maaske vilde blive nødvendigt at lade en Del af de 300000 Kr., som man vilde faa for Fodfolkskasernen, gaa over i Driftskapitalen. Endelig skulde der jo udredes 50000 Kr. i Tilskud til Andelshuset, og der lød ogsaa Røster om et større kommunalt Tilskud til en anden Forandring i Byens Fysiognomi. — Budgetforslaget var et Fler-talsforslag, hvori Mindretallets Mening ikke gav sig Udtryk. Der havde ikke været mange Stridspunkter, og Udvalgsbehandlingen havde været meget kort. Formanden havde bestræbt sig for at mægle og ikke uden Held. Alligevel var der Uenighed om enkelte Poster. Udvalgets Mindretal ansaa det saaledes for urigtigt, at der var opført Udgift til 10 ny Politibetjente, idet Udvalget ikke havde taget Stilling til denne Sag, men henvist den til Forhandling med Havneudvalget. Det kunde nemlig faa Betydning ved Afstemningen, om denne Udgift stod opført eller eventuelt skulde indsættes. Forhaabentlig vilde Formanden derfor gaa ud fra, at Posten ikke var opført. For sit Vedkommende kunde Taleren maaske stemme for at ansætte de 10 ny Betjente, hvis Betjentene kunde faa flere Fridage. De havde nu kun 3

Fridage om Maaneden og saaledes, at Fridagen undertiden faldt efter en Vaagenat, hvorved den jo ikke blev saa meget værd. Desuden bestod en Fridag kun af 24 sammenhængende Timer, skønt den burde bestaa af 36. Kravet om 4 Fridage om Maaneden var højst rimeligt, og vilde blive ved at være aabent. Hvis man ikke fik det ordnet nu, vilde der komme Krav om endnu flere Betjente, naar der blev rørt ved det igen. Et andet Stridsspørgsmaal vedrørte Skolevæsenet, som forlangte 65000 Kr. til forskellige Arbejder. Af dette Beløb havde Budgetudvalgets Flertal sat 43000 Kr., som skulde anvendes til Reparation af et Varmeværk og Indlæg af elektrisk Lys, over paa Laan, hvilket Mindretallet ikke kunde tiltræde, fordi det mente, at de 65000 Kr. alle burde tages paa det almindelige Budget. Endvidere var Flertallet gaaet med til at opføre 11500 Kr. til 14 nye Dagrenovationsvogne. Denne Anskaffelse kunde Mindretallet ikke gaa med til, fordi det ansaa disse Vogne for ubrugelige, naar man fik en Forbrændingsanstalt. Der havde i hvert af de senere Aar været opført 1000 Kr. til Forarbejder for Forbrændingsanstalten, og samme Beløb var ogsaa opført i Aar. Forhaabentlig var Forarbejderne snart tilendebragt, saaledes at man i Løbet af et Par Aar kunde faa denne Anstalt. Men naar man naaede saa vidt, vilde de Vogne, man nu tænkte paa at anskaffe, være ubrugelige, da Forbrændingsanstalten vilde fordre Vogne af en helt anden Konstruktion. Mindretallet mente derfor, at de 11500 Kr. burde spares. Man trængte mere til en Forbedring af Natrenovationen. Til ny Brolægningarbejder var der opført 55000 Kr. mod 82000 Kr. i Fjor. Af dette sidste Beløb skulde dog 37000 Kr. udredes af Grundejerne. Der blev

saaledes et noget mindre Beløb til Arbejder i det kommende Aar, skønt mange Gader trængte haardt til Ombrolægning. Brolægningsudvalget mente dog at kunne beskæftige alle dets faste Folk for den opførte Sum. Der fandtes paa Budgettet en Post paa 5000 Kr. til Udgifter i Anledning af Afsoning af Mulkter. Det var ganske meningsløst, at Kommunen skulde betale saadanne Udgifter, selv om det var i Henhold til bestaaende Lov. Naar alle Mulkter gik i Politikassen, var det rimeligt, at den afholdt disse Udgifter. Det var blevet meddelt Taleren, at Asylet »Bethania« paa Trøjborgvej var nedlagt, saa det til det opførte Tilskud paa 300 Kr. kunde altsaa stryges. Af det foreliggende Budget kunde man ikke danne sig nogen egentlig Mening om Resultatet for det kommende Aar, idet Udgiften i Anledning af Lønreformen manglede. Ændringer kunde altsaa tænkes, men de sagkyndige mente jo, at Skatteindtægten vilde stige stærkt, saa man behøvede formentlig ikke at være altfor ængstelig ved Lægningen af Budgettet. I hvert Fald vilde det næppe være heldigt at føre mere over paa Laan end nødvendigt, navnlig da ikke Reparationer eller Forandringer i uproductive Bygninger som Skoler. Der vilde jo blive god Brug for Penge til Driftskapitalen. En bedre og heldigere Skatteordning, særlig en bedre mellemkommunal Beskatning var ganske nødvendig, og forhaabentlig vilde den ny Rigsdag, som vilde blive sammensat paa Grundlag af almindelig Valgret, give Købstæderne den. Hvornaar denne ny Rigsdag kom, raadede man jo ikke for, men den vilde jo komme og forhaabentlig blive lydhør for den Slags Retfærdighedskrav.

F o r m a n d e n bemærkede, at det ikke var ganske rigtigt, at Budgettet for 1914—15 havde

været lagt saa knebent, at Kassebeholdningen var svundet ca. 84000 Kr. Dette Underskud skyldtes jo nemlig i særlig Grad, at Krigen i 7 Maaneder af det nævnte Aar havde bevirket en stærk Forøgelse af Kommunens Udgifter. Derimod var det rigtigt, at Budgetudvalget ikke havde haft Lejlighed til at tage Stilling til Forslaget om de 10 ny Betjente, men Taleren havde faaet den Overbevisning, at i hvert Fald Udvalgets Flertal var enig i, at den ommeldte Post blev opført, hvis Havneudvalget vilde gaa med til Ordningen, og det var derfor fuldt forsvarligt at opføre Posten paa Budgettet. Da der ikke var Tale om Reparation, men om Anskaffelse af et Varmeværk, var det fuldstændig korrekt at afholde Udgiften af Laan.

M i k a e l J o h a n s e n udtalte, at der ingen Strid havde været i Budgetudvalget, fordi de forskellige Udvalg havde gjort deres Indstillinger til Budgetudvalget med den alvorlige Situation for Øje. Naar Udgiften desuagtet var steget, skyldtes det i første Række Krigssituationen, men naturligvis ogsaa Stigningen paa Fattigvæsenets, Alderdomsunderstøttelsens, Rets- og Politivæsenets og Medicinalvæsenets Budgetter. Til Medicinalvæsenet blev der nu her i Aarhus ydet procentvis mere end i nogen anden By, og næste Aar vilde Udgiften paa dette Omraade jo blive endnu større. Der var ingen Grund til at se saa mørkt paa det nuværende Styre i Sammenligning med det tidligere, og det var vanskeligt at sammenligne de sidste Budgetter med de tidligere, fordi Krigen de sidste Aar havde øvet saa stor Indflydelse. Det skulde indrømmes, at alle Udvalg havde været med til at spare det mest mulige. Skønt jo ingen vidste, hvorledes Tiden vilde blive, var der dog næppe Anledning til at se saa mørkt paa Stillingen,

som Hr. Simonsen havde gjort. Det syntes, som om Byens Anlæg blev noget forsømt. Ved Pinse var Anlægget ved Indgangen til Marselisborg Skov saaledes meget snavset. Naar man ofrede saa meget paa Anlægene, som man gjorde, burde de i hvert Fald holdes rene. Taleren vilde derfor henstille til Forskønnelsesudvalget at tage sig noget mere af Renligheden i Byens Anlæg. Det var meget rigtigt, at det havde skadet det offentlige Slagtehus meget, at Svin til Eksport kun maatte slagtes paa Andelsslagterierne. Disse betalte endda ingen Skat. Det kunde ikke blive ved at gaa, at Andelsselskaberne ikke blev beskattet. Skønt Forholdet var ganske urimeligt, havde Taleren dog aldrig hørt, at nogen Rigsdagsmand havde talt for at faa det ændret. Det var skammeligt, at Erhvervsbeskatningen ikke for længst var bragt i en bedre Orden. I 1910 nedsatte den daværende radikale Regøring en Skattelovskommission, som i Løbet af 4 Maaneder enstemmigt stillede et Forslag, som ogsaa straks var blevet forelagt i Rigsdagen, og som senere flere Gange var blevet fremsat, men som endnu ikke var blevet til Lov, vel sagtens fordi der hos Rigsdagen ingen Lyst var til at gennemføre det. Skulde det vente med en ny Skattelov, til man fik den ny Grundlov i Kraft, kunde det vare flere Aar. Taleren vilde da indtrængende opfordre Byens Rigsdagsmænd til at lægge sig i Selen for at faa den ny Skattelov gennemført, og han vilde henstille til Ligningskommissionernes Forening at virke for at faa selve Ligningsreglerne mere i Overensstemmelse med hinanden i de forskellige Byer. Der blev nemlig lignet efter ganske forskellige Regler, saaledes at Skatteprocenten blev ganske illusorisk, hvilket naturligvis var meget uheldigt, fordi Skatte-

procenten indvirkede paa Tilflytningen og Fraflytningen. De forskellige Ligningsregler bevirkede for en stor Del, at Skatteprocenten nogle Steder kun var 6 eller 7, medens den andre Steder var 14 eller 15. Efter Dyrtidsloven skulde Landliggerne betale en ekstra Skat, skønt det havde været mere naturligt, at det var blevet dem, som flyttede helt bort, der var kommet til at betale. Dersom dette Forhold kunde blive ændret, vilde det være meget heldigt, da det blev sagt, at en stor Del af dem, der havde tjent mange Penge paa Krigssituationen, flyttede bort fra Byen. Naar Hr. Simonsen havde ment det urigtigt, at man ikke havde laant mere end 1 Million Kr. hos den kommunale Laanekasse, vilde Taleren dog sige, at man efter hans Mening vilde kunne faa et lige saa billigt Laan her i Byen. I Svendborg havde Kommunen saaledes laant en betydelig Sum til $4\frac{1}{2}$ %.

At man ikke havde laant mere end 1 Million Kr., skyldtes i første Række, at det havde været Forudsætningen, at den sidste Sygehusudvidelse ikke skulde paabegyndes før efter Krigen, selv om den nok skulde vedtages. Endelig var det ogsaa meget muligt, at Penge vilde blive dyre i 1919, naar Laanet skulde betales tilbage. Det var absolut rigtigt særlig i en Tid som denne at afholde Udgiften til Skolernes Varmeværk og elektriske Lysindlæg af Laan. Fremtiden vilde jo næppe faa saa store humane Byrder at bære som Nutiden. Taleren vilde takke Udvalget for Byens Udvidelse og Bebyggelse for den gode Ordning, det havde opnaaet med Andelsselskabet om Udvidelse af Gaden mellem Domkirken og Rozzis Ejendom. Det vilde blive en Forskønnelse, som man kunde være stolt af, og det var aldeles ikke for meget at ofre 50000 Kr. paa denne Sag,

navnlig da Beløbet skulde fordeles paa 5 Aars Budgetter. Med Hensyn til de 10 Politibetjente delte Taleren ganske Formandens Anskuelse, og han troede ikke, der var nogen Uenighed om denne Sag, naar Havnen vilde give et større Tilskud. Taleren kunde ganske slutte sig til Hr. Simonsens Udtalelse om Betjentenes Fridage. 3 maanedlige Fridage var for lidt, saa Taleren vilde henstille, at Betjentene fik 1 ugentlig Fridag. Det var sikkert meget betimeligt at anskaffe de 14 nye Dagrenovationsvogne. Der var vist god Mulighed for, at de kunde bruges, naar man fik Forbrændingsanstalten, men det første Par Aar fik man vel næppe Raad til at tænke paa den. Sluttelig maaned Taleren til at vise Sparsommelighed paa alle Omraader, hvor det var muligt.

Politimesteren vilde varmt anbefale, at Byraadet bevilgede Udgiften til de 10 nye Betjente. Det havde glædet Taleren meget, da han saa, at Posten var opført paa Budgettet. Taleren havde ingen Bemyndigelse til at gøre Rede for Forhandlingen med Havneudvalget, men han røbede vel ingen Hemmelighed ved at skitsere disse Forhandlinger, som havde gaaet ud paa, om Havnen skulde overtage hele Polititilsynet dernede, eller om man skulde blive ved den gamle Ordning, hvorefter Politiet var Byens, og Havnen betalte et Tilskud. Det havde været fristende for Taleren at slutte sig til Tanken om, at Havnen selv vilde antage en Styrke paa 12 Mand, idet Talerens Fordring om en Forøgelse af Politistyrken med 10 Mand derved vilde være blevet stærkt reduceret, men Taleren havde overvundet sig selv, idet det var hans Overbevisning, at et saadant særligt Havnepoliti ikke vilde være tilfredsstillende. Det viste sig overalt, at saadanne smaa Korps ikke var heldige, idet de

ikke havde den Autoritet, som det egentlige Politi havde. Der vilde heller næppe blive noget godt Forhold mellem de to Korps, og det lille Korps kunde ikke bevare den fornødne Friskhed i samme Grad som det store. Der vilde let blive Stagnation, ja maaske Korruption. Af disse Grunde maatte Taleren modsætte sig Planen, og da Havneudvalget havde stillet sig særdeles forstaaende, var man blevet enige om at bevare den bestaaende Ordning, saaledes at Byens Politi besørgede Tilsynet ved Havnen, og denne forøgede sit Tilskud. Den anden Ordning vilde Byen iøvrigt ikke faa gratis; thi hvis Havnen selv skulde besørge Polititilsynet, maatte den jo selv betale det, og dens Tilskud til Byens Politi vilde forsvinde. Den bestaaende Ordning var da relativt den billigste for begge Parter. Hvis den foreslaaede Ordning blev vedtaget, vilde Havnen foruden de 5—6 Mand, den havde, faa 5 af de ny 10 til udelukkende Tjeneste, saaledes at Havnepolitiet blev paa 3 faste Poster Dag og Nat. Dette vilde antagelig for Tiden være tilstrækkeligt. En Tanke, som Taleren i høj Grad vilde støtte, var, at Havnens Politi fik sin særlige Tilsynsmand, en Inspektionsbetjent, knyttet til et særligt Vagtløkkale. For Havnen, Arbejderne og Publikum vilde det være en meget vigtig Ordning. Forøgelsen for Byens Vedkommende vilde saaledes blive meget indskrænket, hvorfor Taleren meget indtrængende maatte bede om at faa Styrken forøget med det foreslaaede Antal. Paa den anden Side vilde det patrouillerende Politi med denne Forøgelse ogsaa kunne kaldes godt. Baade Motorcyklekorpset og Cyklekorpset virkede særdeles heldigt, men lagde til Gengæld Beslag paa et saa stort Antal Betjente, at den nu foreslaaede Forøgelse var nødvendig for

den almindelige Patrouilletjeneste. Taleren skulde gerne indrømme, at Betjentene havde for faa Fridage, men han maatte dog erindre om, at det var ham, der havde skaffet dem 3 Fridage, idet de før hans Tid havde haft endnu færre. Det var naturligvis Idealet, at Betjentene fik en Fridag om Ugen, men en saadan Ordning vilde kræve en Del flere Betjente, og man kunde vel ogsaa nok forsvare at se Tiden noget an paa dette Omraade. Det glædede Taleren, at der var opført 400 Kr. til Lægespecialistbehandling for Betjentene, da man derved var kommet bort fra den gamle kedelige Ordning. Som Formand for Brandkommissionen vilde Taleren varmt takke for den Forstaaelse, Budgetudvalget havde vist overfor Brandvæsenets Krav. Naar man om 2—3 Maaneder fik den ny Motorsprøjte, vilde et dybtfølt Savn være afhjulpet. Som Formand for Sundhedskommissionen kunde Taleren ikke undlade at støtte Forslaget om at anskaffe de 14 ny Renovationsvogne. De gamle Vogne var under al Kritik, og det gik absolut ikke an at bruge dem længere. De gamle Vogne var almindelige Vogne med paasatte Fjælle; forhaabentlig vilde man nu anskaffe en mere moderne Type. Sluttelig henstillede Taleren, at man snart fik Natrenovationen forbedret, eftersom det nuværende System var ganske middelalderligt. I flere mindre Byer havde man indført det fra København kendte System med tætsluttende Tønder; noget lignende var det, man maatte indføre her.

J a k o b J e n s e n havde haft svært ved at forstaa, hvorfor man skulde have saa meget Polit, men forstod nu bedre Meningen, efter at det var blevet oplyst, at der skulde en Inspektionsbetjent til for hver 3 Betjente. For at Systemet kunde være fuldkomment, maatte der vel endog

antages 2 Inspektionsbetjente, da der vel skulde være en om Natten ogsaa. Havneudvalget troede stadig, at man vilde være bedst tjent med, at Havnen fik sit eget Politi, men da Politimesteren saa bestemt havde modsat sig denne Ordning, havde der ikke været andet at gøre end at komme til Rette paa anden Maade. Det vilde være ønskeligt, om Skovudvaldet snart vilde holde op med at eksperimentere med Varnapavillonen; i modsat Fald maatte man haabe paa, at det vilde være mere heldigt end med det sidste Eksperiment. Taleren vilde bede Politimesteren og Hr. Simonsen holde inde med Agitationen for et bedre System for Natrenovationen, da dette Forhold sikkert snart ordnede sig. Tilskudet til Transporten var allerede gaaet betydeligt ned, hvilket naturligvis kom af det betydelige Antal Installationer af W. C. Om ikke længe vilde det kun være nødvendigt at køre med meget faa Vogne. Brolægningsudvalget havde som sædvanlig i de senere Aar været meget sparsomt i sine Krav. Det vilde have været ønskeligt, om man havde fortsat Brolægningen af Klostergade, som var meget slem fra Tangen til Grønnegade. Studsgade var ogsaa i en slem Forfatning. Man var i det hele taget paa Brolægningsvæsenets Omraade inde paa en Sparsommelighed, der vilde hævne sig i Fremtiden. Ligesom i 1870erne, hvis Udgifter Nutiden maatte betale, skød man nu Udgifterne over paa Efterslægten. En Del af de chausserede Gader som f. Eks. Thyrasgade og Valdemarsgade var i en skandaløs Tilstand. Der savnedes et Beløb til Istandsættelse af Vejen til Observatoriet. Denne Vej burde absolut gøres i Stand, enten det saa blev af Brolægningsudvalget eller af Skovudvalget. Det vilde være heldigt, om de offentlige Pissoirer blev holdt

mere rene, end Tilfældet var. Pissoret ved Hallsvej kunde lugtes helt henne fra Bruunsgade. Med Hensyn til Dagrenovationen vilde Taleren henstille til Brolægningsudvalget at holde Affaldspladsen i Mølleengen noget lavere. Taleren var glad ved de foreslaaede Foranstaltninger ved Skolebygningerne, men han fandt det ikke rigtigt at afholde Udgiften af Laan. For Varmeværkerne Vedkommende drejede det sig i hvert Fald ikke om Nyanskaffelse, men om Reparation om end i stor Stil. Varmeværkerne kunde højst holde i en Snes Aar, saa det vilde være urigtigt at vælte Udgiften over paa Efterslægten. Der var blevet indført en ny Skik ved Lægningen af Budgettet, idet man ikke tog Beløbene til de ny Arbejder med, hvilket man tidligere havde gjort. Ved denne ny Ordning fik man Renterne med paa Budgettet, men naar man saa i Aarets Løb brugte Summen, blev der et Minus paa Rentekontoen, saaledes at Budgettet ikke kunde holde Stik. Denne Fremgangsmaade saa godt ud, men var i Virkeligheden kun at stikke Befolkningen Blaar i Øjnene. Det syntes, som om Skoleudvalgets Formand bestræbte sig for at trække Behandlingen af Forslaget om en ny Skole ud. Den 1. Jan. 1916 var der 238 Børn mere end for et Aar siden; med den Stigning maatte man have en ny Skole færdig i Løbet af 2 Aar. Muligvis vilde Skoleudvalgets Formand lade Forslaget komme frem, naar Budgettet var vedtaget, men Følgen vilde da blive, at en forventet Rentesum vilde komme til at mangle. Naar Formanden havde advaret mod Udgifter af den Art som Tilskudet til Udvidelsen af Gaden mellem Domkirken og Rozzis Ejendom, maatte Taleren erindre om, at Formanden havde udtalt sin Glæde over, at det

var lykkedes Udvalget at realisere denne Sag. Det var ikke Luksus at pynte Byen op, jo smukkere Byen blev, jo mere tilfredse var Borgerne. Der maatte komme en Dag, da Købstæderne for Alvor rejste Spørgsmaalet om en Reform af Skattelovene. Nogle Rigsdagsmænd havde vel draget Sagen frem, men ikke mange. Taleren kunde godt have Lyst til at foreslaa, at Udgifterne til Skolerne blev afholdt paa Budgettet, men lod det maaske fare, da det vel ikke nyttede noget. Naar man var i Mindretal, maatte man indskrænke sig til at kritisere.

Møller var ikke enig med Hr. Jakob Jensen i, at der blev taget for meget paa Laan. Det elektriske Lys, som skulde indlægges i Skolerne, var noget helt nyt, og burde altsaa tages af Laan, og et Varmeværk kunde vare 20—25 Aar, efter hvilken Tids Forløb det endog som Regel kun var Kedelen, der trængte til Fornyelse, saa det var noget urigtigt at forlange, at den nuværende Generation skulde afholde hele Udgiften. Da »Cimbria« blev købt, blev hele Udgiften opført paa Budgettet, skønt i hvert Fald en Del burde være taget paa Laan. Man havde derfor ogsaa Ret til i det foreliggende Tilfælde at tage Udgiften til Varmeværkerne og Lysanlægene af Laan. Paa Belysningsvæsenets Budgetter for de senere Aar var der blevet afholdt store Udgifter til Kabler og Ledninger, uagtet de med Rette kunde have været afholdt af Laan, saa man havde ikke Lov til at sige, at der blev administreret daarligt. Der var navnlig i den senere Tid blevet klaget i Bladene over Gassen og sagt, der blev iblandet for meget Vandgas. Forholdet var imidlertid, at man slet ikke brugte Vandgas. Gassen var i det hele taget saa god, at den ikke kunde faas bedre. At den til

Tider kunde brænde mindre godt, beroede paa, at man manglede en Naftalinvadsker. En saadan maatte der anskaffes, og muligvis vilde der til 2. Behandling blive stillet Forslag om en Bevilling paa ca. 20000 Kr. i dette Øjemed. Udvalget var imidlertid ikke enigt i, om Udgiften skulde tages af Driften eller af Laan. Mindretallet mente det første, Flertallet det sidste, eftersom Naftalinvadskeren kunde vare 25—30 Aar. Gaskullene var budgetteret til 31 Kr. pr. Ton imod 19 Kr. i Fjor. Skulde Fragttaksterne gaa højere endnu, vilde Kulpriserne sikkert ogsaa gaa op, og i saa Tilfælde maatte Udvalget forbeholde sig at komme med Forslag om at forhøje Prisen paa Gas. Da Kullene kostede 14—15 Kr. var Gasprisen 11 Øre, nu kun et Par Øre højere, uagtet Kullene kostede det dobbelte. Der vilde saaledes intet urimeligt være i at foretage en lille Forhøjelse af Gasprisen. Denne var i de fleste Kommuner 16 Øre, i en Nabokommune endog 18 Øre. I denne Forbindelse skulde det ogsaa nævnes, at Gasværkskokes kun kostede 2 Kr., medens Importørerne tog 3 Kr. og derover. Salget af Elektricitet var i glædelig Stigning, og der blev stadig foretaget en Del Installationer, navnlig Motorinstallationer. Ved Udvidelser af Maskinanlæg vilde man sikkert ogsaa staa sig ved at gaa fra Dampkraft til elektrisk Kraft; man sparede Udgiften til Kraftmaskinen, brugte kun den Kraft, der var nødvendig, og opnaaede desuden en absolut stabil Kraft. Man var nu i Gang med Højspændingsanlægget, saaledes at man snart vilde kunne sælge Elektricitet til det omliggende Land. Vejlbj., som stod for at skulle anskaffe en ny Maskine, kunde sikkert staa sig ved at nedlægge sit eget Værk og købe Elektricitet hos Aarhus. De 50000 Kr., som vilde medgaa

til Gadeudvidelsen ved Domkirken vilde ikke formindske Kassebeholdningen, idet man jo vilde faa 50000 Kr. for Generalboligen. I det Taleren anbefalede Budgetforslaget, bemærkede han, at der manglede Forslag fra Havneudvalget om, hvormeget det vilde tilskyde for Polititilsynet efter den foreslaaede Ordning, antagelig blev det en 18000 Kr. eller lidt mere.

Kjeld Sørensen var kaldt frem af Hr. Mikael Johansens Udtalelser om Forskønnelsesudvalget. Det var ikke første Gang, at Hr. Johansen havde været efter dette Udvalg, men det havde stadig vist sig at være uden Grund. I Fjor havde Hr. Johansen saaledes klaget over, at der skulde være et rent Vildnis paa Kystvejen. Udvalget havde Dagen efter undersøgt Sagen og fundet alt i bedste Orden. Nu ankede Hr. Johansen over, at et bestemt Anlæg en bestemt Dag ikke havde været rent. Hvorledes Forholdet havde været denne bestemte Dag kunde naturligvis ikke nu konstateres, men da Hr. Johansens forrige Klage havde været ganske grundløs, var der vel heller næppe Anledning til at lægge megen Vægt paa denne. Skønt Taleren havde faaet den Opfattelse, at Hr. Johansen kun klagede af Lyst til at kritisere, skulde han dog anerkende, at Hr. Johansen nu ikke længere kritiserede Stadsgartneren, men holdt sig til Udvalget. Men hidtil havde Kritikken altsaa været ganske ubegrundet. Taleren omtalte dernæst Stigningen paa Fattigvæsenets og Alderdomsvæsenets Budgetter og bemærkede herunder, at Stigningen paa Fattigvæsenets Budget for en Del skyldtes Udgifterne til de blinde, og at de nu almindelige Alderdomsunderstøttelser absolut ikke kunde kaldes for store.

Christensen havde ventet videregaaende Forslag fra Brolægningsudvalget og troede, at den udviste Sparsommelighed vilde hævne sig til sin Tid. Naar der krævedes saa stor Sparsommelighed paa Brolægningsvæsenets Omraade, var det rimeligt, om der blev sparet noget mere paa andre Omraader, f. Eks. paa Brandvæsenets. Man kunde saaledes nok have nøjedes med at anskaffe Motorsprøjten i Aar og ventet med Automobilen til næste Aar. Maaske var det ønskeligt at forøge Politistyrken, men naar man maatte indskrænke sig paa alle Omraader, maatte Politiet ogsaa nok kunne vente lidt. Naturligvis var det vanskeligt for udenstaaende at se, hvor vidt Betjentene kunde faa mere end 3 Fridage, men med lidt god Villie kunde deres Fritid dog nok samles noget mere, saaledes at de ikke som nu kunde blive nødt til at tage deres Fridøgn til to forskellige Tider. Skulde de 10 ny Betjente bevilges, maatte Havnen i hvert Tilfælde give et klækkeligt Tilskud, mindst en halv Snes Tusinde Kroner mere end hidtil. Det var kedeligt, at Slagtehuset hvert Aar gav Underskud, saa Taleren vilde henstille til Udvalget at søge at faa det til at forrente sig. Det vilde sikkert være uklogt at købe de 14 ny Renovationsvogne, da de gamle nok kunde bruges en Tid endnu, naar de blev holdt ordentligt i Stand. Under alle Omstændigheder burde man da ikke tage de ny Vogne efter den Type, der var fremme, til Prøve, da den ikke var meget bedre end de gamle. Taleren henstillede til Sundhedsautoriteterne at se noget bedre efter, hvorledes der blev rensset i Gaardene, naar Spandene blev tømt, da det halve ofte blev liggende, og til Brolægningsudvalget ikke at købe Vogne, som ikke kunde bruges, naar man fik en Forbrændingsanstalt. Selv

om det gik ret godt med Indførelsen af W. C., vilde dog adskillige Kvarterer i mange Aar være nødt til at bruge det gamle System, som det derfor sikkert blev rigtigst at forbedre. Det var rigtigst, at Gasværket trængte til en Naftalinvadsker, men der var som fremhævet af Hr. Møller Uenighed i Udvalget om, hvorvidt den skulde tages af Laan eller paa Budgettet. Taleren fandt det sidste rigtigst. Under almindelige Forhold vilde Taleren ikke kunde gaa med til at budgettere saa stort et Overskud for Gasværket, men paa Grund af de vanskelige Tider og de stærkt varierende Kulpriser kunde han gaa med i Aar. Han henstillede til Formanden for Lønudvalget snart at sammenkalde Møde, saaledes at man kunde blive klar over, hvor stort et Beløb Lønstigningen vilde kræve. Dersom Lønningerne skulde forhøjes med 10 %, maatte Budgettet forhøjes med ca. 50000 Kr.

N. J o h. L a u r s e n havde tænkt at nøjes med at takke for, at Skoleudvalget havde faaet sit Budget, saaledes som det ønskede det, men vilde dog, foranlediget ved enkelte Bemærkninger fra anden Side, sige noget mere. Det havde utvivlsomt været lidt flot, naar man tidligere havde taget Udgiften til Lysanlægene i Skolerne paa de aarlige Budgetter, saa det var fuldt forsvarligt denne Gang at tage dette af Laan. Efter Ejendomsskyldloven skulde saadanne Installationer lægges til Ejendommens Værdi, hvilket altsaa ogsaa talte for, at man nu afholdt Udgiften af Laan. Med Varmeapparaterne var Sagen noget mere tvivlsom, idet det jo kunde siges, at de skulde erstatte ældre Apparater, men da det jo blev bedre Apparater, vilde de antagelig kunne forrente sig selv ligesom det elektriske Lys. Taleren kunde derfor slutte sig til Forslaget om at afholde disse

Udgifter af Laan. Taleren gjorde dernæst opmærksom paa, at der paa Skolebudgettet var opført 1000 Kr. til Forsøg paa Undervisning for den konfirmerede Ungdom. Han troede ikke, man skulde komme for dybt ind paa Drøftelsen af en ny Skole. Naar man regnede med en aarlig Forøgelse af Børneantallet paa 250, skulde man have en ny Skole i 1919, saa der var endnu Tid til at bringe den Sag i Orden. Det var ikke helt rigtigt, at Andelsslagterierne ene havde Privilegium paa at slagte Svin til Eksport, idet ogsaa de kapitalistiske Slagterier havde med Flæskeudførselen at gøre. Dette Privilegium havde de paagældende Slagterier imidlertid ikke gratis, da det hvilede paa en Overenskomst, hvorefter de skulde levere Flæsk til Indlandet til Maksimalpris. Efter denne Ordning skulde der altsaa Leverandører til, og det var vel af den Grund, at Aarhus ikke var med. Den mellemkommunale Beskatning havde baade Taleren og andre lyst godt nok efter, men det syntes, at denne Sag laa fast. I Anledning af den i sin Tid tagne Beslutning om, at de gamle, som fik Ophold paa »De gamles Hjem«, ikke maatte medbringe deres Møbler, for at der ikke skulde indføres Væggetøj, vilde Taleren henstille, at man gik lidt mindre rigoristisk frem, saaledes at de gamle dog kunde tage lidt med af deres Møbler. Foranlediget ved den paa Post XX opførte Udgift til Observatoriet vilde Taleren gerne vide, hvorledes det gik med Observatoriet; Direktøren var jo nu død, og man havde intet hørt om, at der var antaget en anden. Paa denne Konto maatte der vel saa blive en Besparelse. Det var nok muligt, at der skulde regnes med en betydelig Driftskapital, men denne var vel nok saa stor, at der kunde forventes en lille Nedgang, efterhaanden som Udlaanene

til Indførelse af W. C. og til elektriske Installationer indgik. Det skulde indrømmes, at Købet af Marselisborg havde været en god Handel, men Budgettet viste dog nok, at Handelen havde været noget bedre end i Virkeligheden. De opførte Tal syntes i hvert Fald lovlige store. Naar »Skansen« saaledes var opført til 100000 Kr., kunde det da ikke være Grusgraven, der havde været denne Sum værd. Taleren vilde da hellere tro, at Arbejderne derude havde bundfældet sig noget i Priserne for de Grunde, der stødte op til Anlægget. Stor Betydning havde det ganske vist ikke, at de omtalte Tal var lidt høje, men maaske kunde dog nogen paa Grund af disse Tal synes, at Kommunens Stilling var bedre, end den i Virkeligheden var. I Anledning af, at der nu var faldet Dom i Sagen angaaende Dieselmotoren paa Belysningsvæsenet, vilde Taleren gerne vide, om man troede paa Muligheden af at faa dette Forhold ordnet.

S a m u e l s e n betegnede Budgettet som meget nøgtern og antog, at der var Mulighed for, at Skatteprocenten vilde gaa noget ned. Brolægningen trængte mange Steder til at forbedres, og det var ikke rigtigt at udsætte den Slags Arbejder fra Aar til Aar. Taleren havde derfor ogsaa i Udvalget bestræbt sig for at komme noget videre, bl. a. med Brolægningen i Frederiksalles, men havde paa Grund af den vanskelige Situation maattet resignere. Det var imidlertid meget uheldigt at udsætte Brolægningensarbejderne fra Aar til Aar, da man saa engang vilde blive nødt til at give meget store Bevillinger for at istandsætte alle de Gadestrækninger, hvis Reparation blev udskudt. Det var Mening, at de 14 ny Vogne til Dagrenovationen skulde være af en saadan Konstruktion, at de kunde bruges, naar man fik Forbrændingsanstalten,

som forhaabentlig snart kom. De nuværende Vogne var ganske ubrugelige. Det var vist lidt for tidligt, at Hr. Mikael Johansen havde holdt sin Valgtale. Nogen Opfordring til Byens Rigsdagsmænd om at virke for Skattelovens Gennemførelse var ikke nødvendig, da de gentagne Gange havde gjort det, ligesom der ogsaa gentagne Gange fra Talerens Parti var sket Henvendelse til Regeringen om denne Sag. At man ikke var kommet videre, skyldtes vel sagtens i nogen Grad Krigssituationen. Slagtningen af Svin til Eksport var ordnet omtrent som af Hr. N. Joh. Laursen anført. Det havde sikkert været Regeringens Ønske at ordne Sagen paa en anden Maade, men der var fra Andelslagteriernes Side blevet lagt Pres paa Regeringen, saaledes at denne havde maatte give disse Slagterier og nogle andre Slagterier Eneret paa Eksporten. Sluttelig anbefalede Taleren, at man overvejede en bedre Ordning af Natrenovationen.

Magnus Nielsen havde haabet, at man kunde have behandlet Budgetforslaget, som jo var meget nøgtern, færdigt i Løbet af en Times Tid, men var blevet skuffet heri. Taleren maatte bestemt tilbagevise Udtalelserne om, at Brolægningsudvalgets Fremgangsmaade var ufornuftig. Udgiften var holdt nede paa Grund af Tidsforholdene. Dersom Kommunen vilde handle klogt, maatte alle Udgifter holdes nede, saa vidt det kunde lade sig gøre paa en økonomisk Maade. Brolægningsudvalget havde taget det med, det mente trængte mest. Det maatte erindres, at Aarhus var en gammel By, hvor Brolægningen ikke kunde reguleres, saalænge Facadelinierne ikke delvis var i Orden. Efter Talerens Mening var Aarhus med Hensyn til Brolægningen ogsaa paa Højde med andre Byer. Naturligvis kunde et og andet kriti-

seres, men væsentlige Ændringer kunde ikke gennemføres uden meget store Udgifter. At Thyrasgade og Valdemarsgade var i en uheldig Forfatning, beroede paa, at de var uheldigt lagte. Taleren havde før bebudet og vilde nu atter gøre det, at der snart vilde komme en Redegørelse for, hvorledes man tænkte sig Renovationsvæsenet ordnet. Maaske var Dyngen i Mølleengen blevet lovlig høj, fordi Udvalget havde bestræbt sig for ikke at tage mere ind af Engen end højst nødvendigt. Det var Hensigten, at de foreslaaede ny Vogne til Dagrenovation skulde være af en saadan Konstruktion, at de kunde indgaa som Led i Forbrændingsanstalten. Selvfølgelig vilde der medgaa mange Aar, inden W. C. Systemet blev fuldstændig gennemført, og der vilde da ogsaa snart komme Forslag om et System med lukkede Tønder.

Jakob Jensen hævdede, at man vilde komme til at vente længe med at faa en bedre Brolægning, hvis man skulde vente, til Facadelinierne blev rettet. Hr. N. Joh. Laursens Udtalelser om Varmeværkerne havde været en Indrømmelse af, at Udgiften burde tages paa Budgettet. Udvalget for »De gamles Hjem« burde være varsomt med at følge Hr. N. Joh. Laursens Anmodning om at lade de gamle medtage deres Møbler; thi fik man først Væggetøj i Huset, vilde det ikke blive let at faa det fjernet igen. Udgiften til Købet af »Cimbria« var en Luksus og maatte paa Budgettet, for at den hurtigst muligt kunde komme ud af Verden. Der burde ved Lægningen af Budgettet have været taget Hensyn til de Løntillæg, som vilde komme. Dersom man i andre Udvalg havde baaret sig ad som Flertallet i Skoleudvalget, der havde foreslaaet et Løntillæg paa 40000 Kr., vilde det blive saa store Beløb, at man

blev nødt til at regne med dem. Forhaabentlig vilde Budgetudvalget derfor til 2. Behandling opføre en Post til at dække disse Udgifter med. Dersom man vilde komme til Rette med Havneudvalget om den foreslaaede Ordning med Politiet, maatte man stemme Tonen noget ned med Hensyn til Tilskudet, da der selvfølgelig ikke kunde blive Tale om tilnærmelsesvist saa stort et Tilskud som nævnt fra flere Sider. I denne Anskuelse havde Taleren Støtte af Politimesteren.

P. P e t e r s e n glædede sig over den treuga dei, som karaktererede denne Budgetbehandling. Naar man tog Hensyn til Situationen, kunde Budgetudkastet ikke kaldes knebent. De 25000 Kr., der var opført til et Krematorium, vilde næppe slaa til, og man kunde vel ogsaa nok vente med denne Foranstaltning til bedre Tider. Budgetudvalget havde udført et saa godt og forstaaende Arbejde, at det fortjente Tak derfor.

M i k a e l J o h a n s e n havde hverken holdt nogen Valgtale eller fremsat nogen uberettiget Kritik og vilde nu overfor Hr. Kjeld Sørensens ubeherskede Udtalelser betone, at han stod ved hvert Ord, han havde sagt. Taleren havde ikke sagt, at Anlægget ved Marselisborg Skov en bestemt Dag var urent, men at det havde været snavset i Pinsen, altsaa den Tid da man ellers pyntede op overalt. Der var langt fra almindelig Tilfredshed med Forskønnelsesudvalget. I Etatsraad Meyers og Fabrikant Jul. Andersens Tid blev Anlægene holdt ganske anderledes smukt end nu, da de var meget dyrere. Der var saaledes god Grund til Kritik. Indgangen til Vennelyst passede slet ikke for et Lystanlæg, og den ny Bro lignede Indgangen til en Fæstning. I det hele taget var der meget Forskønnelsesudvalget vedrørende at kritisere, men

Taleren skulde lade det ligge af Hensyn til Situationen. Hr. Samuelson var kommet vel let over hans Partis Forhold til Skattelovgivningen. Forholdet var jo nemlig det, at den radikale Regering gerne gjorde, hvad Socialdemokratiet ønskede, og derfor kunde det vel nok have formaaet at føre Skattelovene igennem, hvis det havde ønsket det. Dersom det af Skattelovskommissionen enstemmigt fremsatte Forslag havde været til Gunst for Landkommunerne, vilde det for længst have været vedtaget.

Møller hævdede overfor Hr. N. Joh. Laurson, at man næppe vilde sælge Marselisborggrundene for de Beløb, de var opført til. Antagelig vilde Dommen angaaende Dieselmotoren blive appelleret.

Kjeld Sørensen skulde indrømme, at der var adskilligt at sige til Indgangen til Vennelyst, men troede sikkert, at Hr. Mikael Johansen vilde hævde, at man ikke havde Raad til at forandre den, hvis Forskønnelsesudvalget stillede Forslag derom. Det var naturligvis en Smagssag, om man syntes om den ny Bro eller ej; det tidligere Udvalgsmedlem, Højremanden Vetli, havde dog fundet den meget smuk. Selvfølgelig maatte man have Ret til at kritisere, men de, der blev kritiseret, maatte ogsaa have Ret til at svare. At Alderdomsudvalget ikke havde tilladt de gamle at tage deres Møbler med op paa Hjemmet, skyldtes den trufne Bestemmelse, som Udvalget iøvrigt havde fortolket saa mildt som muligt.

Mikael Johansen havde ikke talt om Indgangen til Vennelyst, men om den ny Bro. Det var paa Opfordring af flere Borgere, at Taleren i sin Tid havde kritiseret Træerne paa Kystvejen. Udvalgets Formand havde den Gang og-

saa indrømmet, at nogle af Træerne muligvis trængte til at beklippes.

F o r m a n d e n var gaaet ud fra, at Byraadet ønskede, at Observatoriet skulde drives som hidtil, saa Taleren kunde ikke forstaa Hr. N. Joh. Laursens Tale om en billigere Drift. Iøvrigt vilde der snart fremkomme Forslag om Observatoriets Forhold.

M o u s t e n vilde finde det ganske stridende mod Sædvane, hvis Forslaget om de 10 nye Bette blev staaende paa Budgettet. Skulde Posten paa Budgettet, maatte der stilles Forslag derom.

F o r m a n d e n vilde spørge, om Hr. Mousten ikke troede, at Udvalgets Flertal vilde have optaget det paagældende Forslag.

M o u s t e n hævdede, at Flertallet ikke havde stillet Forslaget paa Budgettet.

Budgetforslaget overgik til 2. Behandling. Ændringsforslag indkaldtes inden førstkommande Mandag Kl. 12.

5. (J. Nr. 313—1915). Forslag til nyt **Spildevandsregulativ**.

F o r m a n d e n forelagde Forslaget og anbefalede, at det blev underkastet 2 Behandlinger.

N. J o h. L a u r s e n havde af Indstillingen set, at der ved det ny Regulativ tilsigtedes at gennemføre Besparelser for de byggende. Da dette var ret usædvanligt, vilde Taleren gerne vide, hvori disse Besparelser bestod.

M a g n u s N i e l s e n anbefalede Hr. N. Joh. Laursen at læse Forslaget mellem 1. og 2. Behandling, saa vilde Hr. Laursen forhaabentlig finde de foreslaaede Lempelser, som iøvrigt vedrørte Faldrør, Ledninger og Luftrør.

Overgik til 2. Behandling. Ændringsforslag indkaldtes inden 8 Dage.

6. Andragende om **Dispensation fra Bygningslovens § 21** for:

a. (J. Nr. 2¹⁸⁵—1915). Rosenkrantzgade 17.

b. (J. Nr. 2¹⁸³—1915). Bruunsgade 50.

Anbefales.

7. (J. Nr. 2¹⁸⁴—1915). Andragende om **Dispensation fra Bygningsvedtægtens § 21** for Matr. Nr. 1810 a paa Kaserneboulevarden.

Anbefales.

